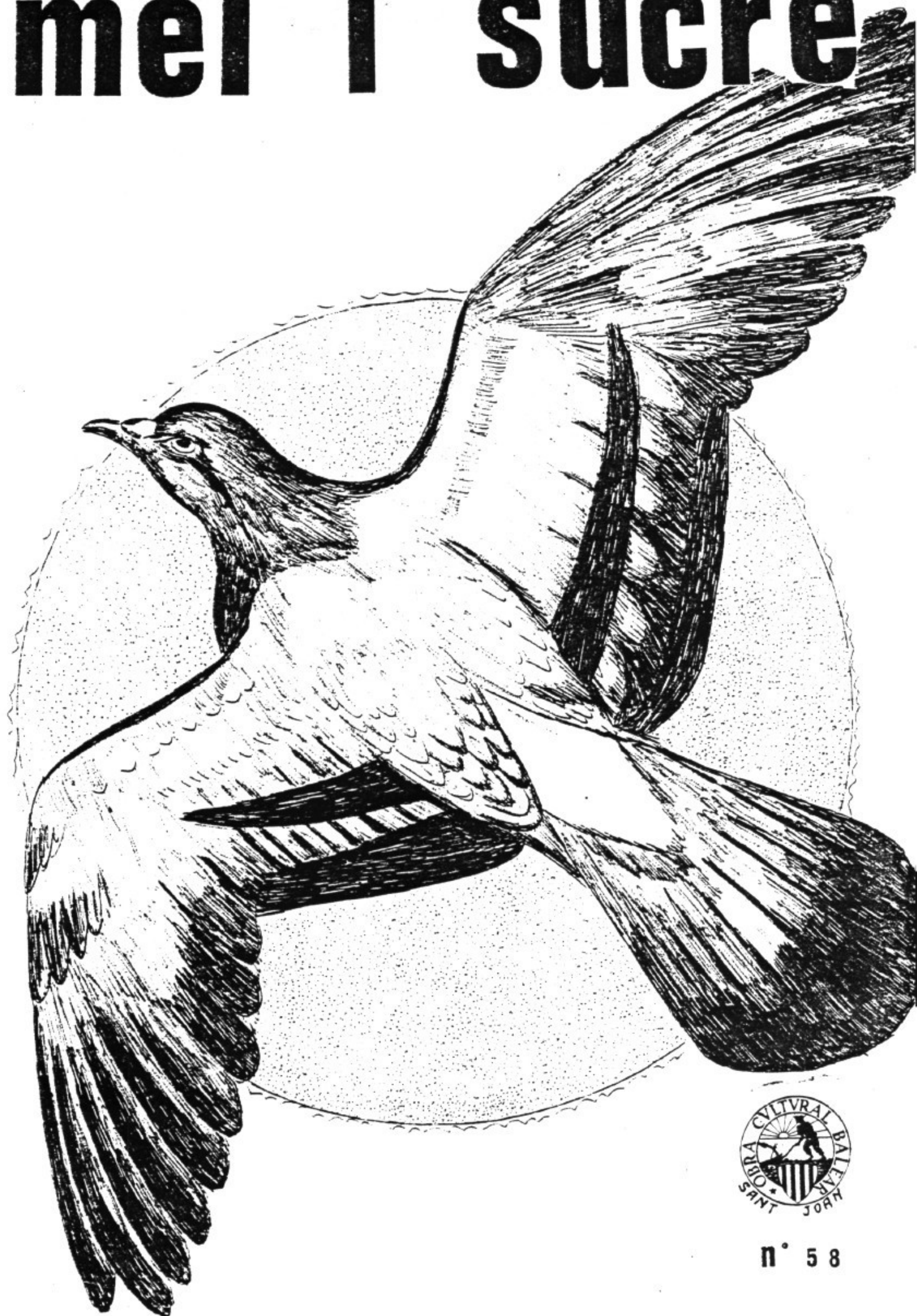

mel i sucre

№ 58

A AQUEST NUMERO HI TROBAREU.-

- Notícies locals, del que succeeix al poble, fins a l'hora de tancar el número, per l'O,C,B,

- Quintos, Captiris, Pancaritats i altres deixes de l'època pre-turística, per Climent Picornell.

- Bestiari, el colom, quatre coses sobre aquesta au domèstica, per Cosme Nigorra, Joan MÓrey i altres.

- L'arbre i la primavera, poema sobre aquesta estació de l'any, per Arnau Mates.

- Eros i Thanatos, per Salgado. Aquest escrit fa referència l'homicidi d'una dona mallorquina a càrrec d'un francès, i posterior suïcidi aquest, el dia 16 d'Abril de 1.985

- Publicacions periòdiques a Mallorca (i 4) a la part forana, per Miquel Company Florit.

- El rossinyol, fitxa tècnica d'aquest petit ocell cantador. Per Josep Roig i Joan MÓrey.

- La primavera i l'arbre, un altre poema sobre la primavera, per Toni Mates Nicolau.

- Tinc el cor de pedra, poema de Margalida Estelrich Blanch, on ens fa veure els camins a seguir.

- Ajuntament, resum del ple Extraordinari de diaa 27-04-85, per Joan Sastre.

- Passatemps, per JOan Sastre.

MEL I SUCRE Nº 58 Abril de 1.985. Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan.

PORTADA .- Colom

CONTRAPORTADA.-

Local Social.- C/ Nou - 6

Tothom que vulgui col.laborar que faci de veure algú de l'equip de treball

Tirada actual .- 125 exemplars

Depòsit legal- 49- 1.983

Imprimeix- Fot- Bohigas

Preu de venda 100 pts

NOTICIES LOCALS

--- Pareix esser que a la fi ha començat el menjador a l'escola. Després de tots els primers mesos d'aquest any, amb problemes de posada a punt, d'una vegada s'ha arreglat. A aquest respecte, el diari Mallorca de 16-04-85, aparegué una corresponsalia fent referència a que el menjador de l'escola no havia començat i precisament començà el mateix dia.

--- Dia 17 d'abril, a les escoles i organitzada per l'APA, tingué lloc una conferència a càrrec d'un professor d'institut sobre perspectives de futur dels alumnes que actualment estudien B.U.P. Patrocinava La Caixa

--- El mateix vespre tot el poble anava remogut. La causa era que un individu santjoaner va ruixar tres dones de la vila: hi va haver bufetades, sang, sustos, corregudes, Guàrdia Civil, encalçades,....i l'individu en qüestió va desaparèixer, i les forces de l'ordre no el pogueren localitzar fins lo en passat demà.

--- Dia 29 d'abril els al.lots de vuitè d'E.G.B. de l'escola de Sant Joan partiren de viatge d'estudis cap al centre de la península Ibèrica (Madrid, Segovia, Toledo, Aranjuez, ...)

--- La plaça del camp primer fou asfaltada i posteriorment pintada amb una capa de color vermellós i marcada per jugar-hi a futbolet, hand-bool. Així mateix els carrers voltant la plaça (Molins, Trinxes, i Ecònom Mas) reberen la capa asfàltica al tram més prop de la plaça. A la mateixa plaça s'hi han sembrat arbres, col.locat pedrissos, instal.lat faro les, ... Amb una paraula, quedarà una cosa grossa.

Per altra banda els al.lots amb els patinets fan jutipiris dels seus.

--- Els rossinyols, com cada any, deixen sentir els seus cants melodiosos durant les nits d'aquests primers dies primaverals.

--- Els quintos de Sant Joan se remoqueren durant la Setmana Santa. En feren de les seves. Però enguany els acovardaren dins caseva, i mentres tant els foteren el pi.

--- Les celabracions religioses de setmana Santa seguiren la mateixa tònica que altres anys: missa i processó del Dijous Sant (no cantaren " Perdó "), missa de Divendres Sant, Vigília Pasqual i Matinal el dia de Pasqua, on encara hi poguerem sentir el " To Pascal " (Sant Joan és l'únic poble de Mallorca que es canta aquest troç de missa en cant Gregorià. Es com segueix:

T O P A S C A L
=====

S'anomena així a una sèrie de càntics (d'origen Gregorià) que s'interpreten a Sant Joan (a lo millor és l'únic poble de Mallorca) pel Matinal del dia de Pasqua. Aquest "To " sembla que és una degeneració del " To Versicular ", cant litúrgic religiós.

Es pot cantar en To simple, empleant només la veu alta, i en To majestuós, empleant totes les veus. Introduït al nostre poble des de fa molt de temps, segons el rector Mas s'havia sentit cantar alguna vegada a Felanitx.

A.- KYRIE

Organ *dim* Coro

Kyri- e, e le - ison
 Kyri- e, e le - ison
 Chris- te, e le - ison
 Chris- te, e le - ison
 Kyri- e, e le - ison
 Kyri- e, e le - ison

B.- GLORIA (solemne i majestuós)

Organ Solo Coro

Gloria in cis De- o
 excel - Et in terra pax (ho) mi- ni- bus Bonae vo- (lun) ta --- tis

Laudamus te
 Benedicimus te
 Adoramus te
 Glorificamus te

Organ Coro

Lau- da-mus-te

igual que B
 (Coro)

Gracias agi-(mus) ti-bi	Propter magnan glori-(am) tu- am
Dómine Deus rex (cae) les- tis	Deus pater (om) ni po- tens
Dómine fili u-(ni) ge- ni te	Je- (su) - chris- te
Dómine Deus ag- (nus) De - i	Fili- (us) pa- tris
Qui tollis pecca- (ta) mun- di	Miseré- (re) no- bis
Qui tollis pecca- (ta) mun- di	Súscipe deprecatio- (nem) nos- tram
Qui sedes ad dexte- (ram) Patris	Miseré- (re) no- bis
Quoniam tu so- (lus) Sanctus	Je- (su) chris - te
Tu solus Al- (tis) si mus	In Gloria De- (i) pa- tris
Cum sanc- (to) S- pí- ri - tu	

Organ Coro

A - - men

C.- SANCTUS

Urgan Coro

Sanc- tus Sanc- tus Sanctus Dominus de-us Sa- ba- oth cèl -- sis

*Hosanna in (ex)- cel - sis

Pleni sunt caeli (e) te- rra Glori- (a) tu - a

(igual que Gloria) Benedictus qui venit in nomi- (ne) Domini Hosanna in ex-

D.- A G N U S D E I

Agnus Dei qui tollis pecca- (ta) mun- di Miseré - (re no) bis

(igual que el Gloria) Agnus Dei qui tollis pecca - (ta) mundi Miseré- (re no) - bis

Agnus Dei Qui tollis pecca- (ta) mun- di Dona no- (bis pa) - cem

Transcripció: Equip de redacció

Assessorament: Francesc Company

--- Les atletes santjoaneres Catalina Karmany i Maria Alzamora, guanyaren, en les seves respectives categories, a la carrera de Valldemossa-Palma, el diumenge 28-04-85

--- Per lo vist hi ha gent "mandada" que els caps de setmana fan passadetes per dins l'escola, per veure si els mestres ho deixen tot bé: tanquen i obrin portes, desconecten el fluid elèctric (no deuen saber que dins la gelera s'hi guarden aliments pel menjador),..... per paga els mes tres no pensen en res de bo.

--- A la vila falta gent.... Però n'hi qualcuna de bona ! Qui vol picar que pic. No se tenen referències bones sobre el mercat exterior. Hem de fer poble.

--- Aquell clotot que hi havia davant el local de l'O.C.B. de Sant Joan el trobarem asfaltat el vespre del 29, i un caramullot de terra damunt l'acera (no se sap qui el llevarà)

--- A l'Ajuntament de Sant Joan han comprat una maquinota d'escriure super automàtica, per les seves necessitats.

--- Dia 23 entrà en vigor la nova llei de Règim Local, i ara a el batle haurà de refer tots els càrrecs, i no hi ha permanents.

--- A la segona festa de Pasqua els quintos de Sant Joan cantaren panades pels carrers de la vila acompanyats dels músics corresponents, que mentres tant interpretaven la música corresponent: " Jota de ses panades "

JOTA DE SES PANADES (Sant Joan, mitjana festa de Pasqua de 1.985)

Ma- do - ne - ta, ma - do - ne - ta per sa pa - na - da ve - nim -
 - dau - la - mos ca - re - ja - de - ta de ta - lla - des i sa - ïm Sí
 si ma - do - ne - ta la mos heu de dar la mos hem qua - nya - da de tant de can - tar, i
 sa vos - tra fi - lla plan - te - ta fe - rà an es ball des quin - tos se re - piu - la - rà

Transcripció musical: Cosme Nigorra i Joan Morey
 Lletra: Popular

CANÇÓ .-

Madoneta, madoneta,
 per sa panada venim,
 dau- la- mos carregadeta
 de tallades i saïm

ESTRIBILLO

Sí, sí, madoneta
 la mos heu de dar,
 la mos hem guanyada
 de tan de cantar.
 I sa vostra filla
 planteta ferà,
 an es ball des quintos
 se repiularà

2ón ESTRIBILLO

(la música no està transcrita)
 Si no se repiula
 la repiularem,
 amb ses corrajades
 que li assajarem

--- A la tercera festa de Pasqua n'hi va haver que anaren al Puig de Bonany, altres no hi anaren, i uns altres anaren a Sant Miquel o a altres bandes de la contrada.

--- Els xeremiers locals aparegueren a l'Informatiu Balear de 15-04-85, degut a que participaren a la diada del Diumenge de l'Àngel al Castell de Bellver de Ciutat.

--- Un estol de fadrinots, efectuaren un sopar de messions que no és el primer que fan. En posaren un altre per l'any qui ve, i llavors ben plens i entonats se'n anaren ajeure.

--- Pels que encara no ho han trobat, TV- 3 se veu, i qui no ho cregui que ho cerqui anant provant.

--- El refrany " Per abril aigües mil ", fa un parell d'anys que no es pot aplicar a Mallorca. Enguany s'han contabilitzat 11,9 mm de pluja. Uns dies fa sol, altres fa fred, el vent no falta, però l'aigua continua escassejant.

--- OTAN : o t'han fotut o t'han de fotre. Així és que Alerta mosques i

--- Dia 21, la Peña Motorista Sant Joan celebrà el trial d'abril, al circuit del Revellar.

--- Al camp de futbol de Son Juny tingué lloc dia 27 d'abril la segona jornada de tir de bassetja, on hi participaren al.lots de la vila.

--- Els atletes de Sant Joan, d'edat escolar, participaren dia 26 d'Abril, als JOcs Escolars, que es celebraren a la localitat de Campos.

--- Dia 1 de Maig a Consolació tindrà lloc la II Diada d'intercanvi i germanor d'escoles de ball mallorquí del Pla i Llevant de Mallorca. Organitzat per l'escola de balls de Sant Joan i patrocinat per la Caixa.

--- Dia 4 d'Abril (Dijous Sant) tocava ple ordinari i es va suspendre a causa de la festivitat. El sr. batle comunicà als regidors, per escrit, que se convocaria un ple extraordinari dins el mateix mes. A quest ple extraordinari es va celebrar dissabte dia 27 d'abril el migdia. Recordem que als plens extraordinari no es poden presentar punts d'urgència ni Precs i preguntes.

--- Han arreglat les regates del carrer de Petra i asfalten el del Mestre Mas. I entre el camp de futbol i el puig de Consolació hi ha maquinotes grosses, i pareix esser que ningú de l'Ajuntament sap el que passa.

--- Dijous dia 11 d'abril, regidors i personal administratiu de l'Ajuntament de Sant Joan, visitaren la finca de experimental de Sa Canova, propietat de Sa NOstra, convidats per MIquel Gayà Rotger.

--- Els quintos d'enguany reberen un present inesperat quan " cantaren panades ": Aquella barrota de ferro que causà conflictes als quintos del 58 (any 1.979) fou regalada als d'enguany.

Quintos, Captiris, Pancaritats i altres deixes de l'època pre-turística

(Extracte de l'article aparegut al diari Balears dia 7- 04- 85, i que fa referència al "quintos" de Sant Joan, per Climent Picornell)

" Quintos "

No sé, exactament, a quin moment històric els Quintos es converteixen en protagonistes de la capta col·lectiva (galls, ous, panades, robiols, begudes, doblers ..) i del sarau (música, ball, gresca, ..) que hi va associat. Però el que és cert, és que són ells — amb les seves derivacions menors en " Salers ", " Gogers ", " Captadors " o " Caramellers " — els qui s'encarreguen de complir amb aquest costumari. L'estat de la qüestió — ara, a l'any 1.985 — és que aquestes activitats es van perdent, però, en diferents graus d'activitat, els trobam — encara ara — a Alaró, Algaida, Ariany, Binissalem, Búger, Bunyola, Campanet, Campos, CAimari, Consell, Costitx, Lloret, Lloseta, Maria, Montuïri, Muro, Porreres, Pòrtol, Sant Joan, Santa Eugènia, Santa Margalida, Santa Maria, S'Horta, S'Alqueria Blanca, Selva, Sanwelles, Ses Salines, Sineu i Villafranca. Els " salers ", amb tradició, a Son Macià (Manacor) i revitalitzats a S'Alqueria Blanca i Felanitx. A molts d'aquests pobles el costumari està molt fragmentat i a altres no n'hi ha. En canvi, a segons quins indrets és un costum ben viu. Vegem l'exemple de Sant Joan (Mallorca)

Costumari dels "Quintos" de Sant Joan

Els "Quintos" són els joves que entren en quinta (no a l'antiga quinta, un de cada cinc) és a dir que estan en edat d'entregar-se a fer el servei militar. Aquesta pertinença a un grup molt determinat — l'haver nascut tots un mateix any — els forma una vertadera consciència: són de la mateixa quinta.

Per Sant Antoni de Gener els Quintos encenen un fogueró, un dels més grossos, i allà hi canten, hi sonen ximbombes i hi mengen. Aquesta serà la primera aparició organitzada. Però quan cobren un vertader protagonisme és durant la Quaresma i, més concretament, les seves dues darreres setmanes i la setmana de Pasqua. Per a pagar les seves despeses rifen un mè i una porcella que algunes vegades passen pel poble el diumenge del Ram. Aquest dia els Quintos esperen davant el portal dels "homes" de l'església i després el passen i venen billets de la rifa.

Algun any, també, paren una taula al santuari de la mare de Déu de Consolació el dia del " Pa i Peix " (4t diumenge de Quaresma) i hi venen menjua. També es poden encarregar d'organitzar la berbena d'aquest mateix dia de festa.

La darrera setmana de Quaresma lloquen o els deixen una casa a Sant Joan on, abans més que ara, hi viuen en comunitat fins a la tercera festa de Pasqua. Sol ser una casa no massa nova o no ocupada des de fa estona, on s'hi solen organitzar certes turbulències. En aquesta casa s'hi posaven dos pins, com si fos una enramada. Aquests pins eren uns dels objectius més apreciats pels aspirants a quintos de l'any següent i altre jove. A mesura que el nombre de quintos ha disminuït — un any sols eren cinc — i la dificultat de vigilar els pins ha augmentat, un pi es penjat de la finestra de més amunt de la casa. Així i tot els ho prenen, l'audàcia dels contraris augmenta; algunes vegades els han entrat dins la casa desenteulant-la i botant a dins.

Aquesta disminució en la quantitat de quintos ha fet que darrerament s'hi afegissen les " Quintes ", les al·lotes nascudes el mateix any que els quintos mascles. Elles participen en quasi tots els actes que s'organitzen.

Durant aquestes setmanes els quintos ofereixen beure a la gent, l'imatge del quinto — amb el seu mocadoret de color pel coll — i la botella, són inseparables. A la seva casa hi tenen botelles, ous, taronges i altre menjar que els han duit o que els hi han donat. Allà reben visites i mengen i beuen plegats. Prop d'aquesta casa els vespres es mou la lluita amb els aspirants a quintos: poalades d'aigua, corregudes, renou ... Si aconseguen de prendre-los el pi és un cert descrèdit per ells. Aquest pi apareix a la plaça Nova, i si també els prenen la beguda, el poble beu de franc. Consider que aquesta lluita ha servit, a Sant Joan, per a fer més perdurable aquesta tradició ja que així s'han anat lligant els joves d'una i altra generació.

El dissabte de Pasqua, a la nit, es passegen i arramben amb tot el que troben: eines, rodes, carros i cotxes vells, ormetjos de fora vila. Tot aquest embalum el duen enmig de la Plaça. Així el dematí de Pasqua apareix la Plaça plena de coses velles i noves. Els seus propietaris el retornen a ca seva. Encara que els quintos tenen una certa "llicència" per a fer l'ase, alguns dels propietaris s'han queixat: no deuen entendre la festa ... El batle o algun regidor els fa un sermonet o hi ha d'intervenir la Guàrdia Civil.

Durant la matinada de Pasqua s'han amollat traques i coets pel poble. Podria ésser això una altra apropiació — gens indeguda — per part dels quintos d'una altra tradició en procés d'extinció (abans a molts de pobles es feia renou aquest dia al crit de " formiguetes sortiu que el Bonjesuset és viu i")

La segona festa de Pasqua " Canten panades". Cantar panades vol dir "captar". Es lloguen un parell de músics - que sonen tonades ben conegudes epr l'ocasió — que els acompanyen per tot el poble. " Que no teniu res pels quintos ? ". Es la frase d'escomesa. Actualment la gent dona poques panades i robiols. Els quintos prefereixen doblers que són disposats dins un paner. El menjar que els solen donar — principalment a les possessions del terme — si no s'ho mengen, ho solen vendre (abans ho donaven a les monges).

La tercera festa de Pasqua pugem al puig de Bonany on encara s'hi celebra un dels " Pancaritats " o romiatge col·lectiu més nombrosos de Mallorca ja que allà s'hi troba gent de Sant Joan, Petra, Villafranca, Ariany, Maria i Santa Margalida. Allà dalt es fa una dinada en comú.

L'última actuació dels quintos és la d'organitzar un ball: el ball dels quintos. Actualment éen una berbena amb orquestes de moda i la seva funció és la de recaptar més doblers per a fer un bon dinar o sopar, que es sol repetir anys venidors.

Això queda a Sant Joan dels quintos. A molt pobles ja no es fan. O únicament fan un ball. A altres bandes però sobreviuen, penosa paraula a la Mallorca del 85.

Altres pobles de Mallorca

El costumari dels quintos de Sant Joan és sens dubte un dels més rics, actualment de Mallorca. Hi manca, tal vegada, per ésser més complet fer una carrossa el dia de Sant Antoni — com ho fan a altres pobles — a Llorito fan una carrossa ben coneguda, no té forma definida, és de mata i ullastre, dins hi duen llaunes i altres ormejos de fer renou i alguna cosa encesa que fa molt de fum i esquitxen a la gent que la guaita: és la " carrossa dels quintos ".

Per tenir-ne una visió de conjunt. Aquest costumari encara perviu als pobles que he citat més en avant i la seva simbologia és la següent:

Captar.- El grup va a demanar queviures o doblers, casa per casa, per les possessions del terme o únicament a les botigues o als cafés. Per a obtenir doblers es rifen porcelles i xots — alguns passegen una mascota, cabrits o bocs, pel poble — els de Ses Salines poden anar a caçar conills a Sa Vall.

Guerras, covos, paners, senalles .- Les donacions de doblers es fan disposant- los dins gerres que han estat pintades o decorades, dins covos — on s'hi posa el mejar que els ofereixen — o dins paners. A canvi els quintos ofereixen beure — alcohol quasi exclussivament — i música.

Música .- Xirimies, flabiol i tamborino, uns orgues, algun instrument de vent, la banda de música, són els encarregats de sonar algunes de les tonades que antigament explicaven el sentit de la capta, principalment la cançó de "se panades" o de "ses sales". Els "salers" encara canten ells mateixos i a Campanet són els encarregats de cantar els "goigs" (de la Mare de Déu) transformats pels quintos. A Campos duen una bandera que va davant.

Renou .- Els quintos s'han de fer notar . fan trull, amb picarols, amb música, amb coets i traques, amb escopetes. La gresca i el descontrol són assumits pel poble. De mala gana, algunes vegades, i amb problemes amb les autoritats. Algun senyal distingeix els quintos dels altres joves: un mocadoret, un capellet, una disfressa,..

Quintes .- A alguns pobles les femelles de la quinta han aconseguit participar totalment de la festa. A altres sols en alguns actes i a molts de llocs els quintos mascles rebugen la participació de les dones

"Desastres" .- Els jovençans tenen bula per a fer- ne (dins un ordre)/ per aquest motiu són cridats a La Sala i els fan un sermonet a fi i efecte que no es "passin". Arrepleguen tot el que troben — vell i no tan vell — i el canvien de lloc. Ho solen dur a la Plaça. A MONTUÏRI penjaren un carro al balcó de l'Ajuntament. A Campos feren el mateix a les portes del cementeri (el que provocà la seva suspensió) A Santa Margalida enfilaren un carro vell a una torre de molí ..

Dates d'activitat .- Segons els diferents pobles solen ser actius per Pasqua — la setmana del diumenge del Ram fins el diumenge de l'Àngel — , per Sant Antoni de Viana — foguerons i beneïdes — o per les fires dels diferents pobles

" En arribar a sa carrera
mos hi solem aturar
i demanam per entrar
es Salers i sa bandera.
Un saludo de primera
a tothom volem donar "

" Jo ten sa ma que em fa sang
de gratar davall sa porta,
sa panada és lo que importa:
o donar o no donar.
NO mos faceu esperar
que en ve un estol darrera
i davant mos vol passar "

Desaparèixer, minvar, fragmentar, conservar, revitalitzar són "adjectius" que es poden aplicar a moltes de les festes del cicle primaveral de Mallorca. Falta encara tractar de l'estat de la qüestió dels "Pançaritats" o anada a algun lloc màgic i sagrat a fer una vega.

BESTIAR

es colom

per Cosme Nigorra
Joan Morey i
altres

L'amo de Son Josafà,
enmig de sa plaça seia;
tothom qui passava li deia:
— Bons coloms teniu, germà.

Així com dins el món dels mamífers tocà als cans ser conilletets d'índies dels experiments dels homes en relació a teories d'evolució, creuament i selecció de races; dins el món de les aus correspongué als coloms. (aus relativament modernes dins el contexte general de la vida sobre el planeta, els primers fòssils són de l'Oligocé, fa uns 30 milions d'arys)

Domesticat per l'home sedentari del Neolític, principalment a les cultures de l'orient mig: la India, Egipte, Mesopotàmia, ... El colom salvatge "Columba livia", per selecció artificial de l'home ha donat lloc a un elevat número de races (més de 200) que a primera vista sembla que no tenen res a veure amb el seu i únic antecessor comú.

Actualment la raça pura, autènticament salvatge de la Columba livia, és difícil de delimitar, ja que el seu primitiu hàbitat: la conca Mediterrània, s'ha vist poblada de coloms demèstics asselvatjats que quan es troben enfora de la influència humana recobren les seves primitives característiques.

Originàriament l'home domesticà el colom per la seva carn, bona però pesada: se diu que si una persona només s'alimenta de carn de colom, al cap d'una setmana mor. A pesar de tot no s'ha cuidat massa de seleccionar races grosses per la carn; cal destacar el colom mallorquí de caçta grossa.

Una característica que prest cridà l'atenció de l'home fou la facultat i costum que tenien els coloms de retornar sempre al seu colomer una vegada que estassin enfora d'ell. I així s'anà seleccionant les races que millor complien aquesta habilitat. Sorgiren els coloms missatgers, i la cria es perfeccionà molt, sobretot a la India. De fet és un animal bon volador amb una quilla i pitera molt desenvolupades.

Colom de raça Brunnel
anomenat també
"buxe", per lo
inflat que sem-
pre té el gavatx

Totes les altres races, se pot dir que sorgiren per fins únicament ornamentals o experimentals. I així tenim coloms amb cresta, amb la coa estufada, amb rissos, amb narines enormes, emplomats pels peus, amb el coll serpentiforme, verdes, blanques, negres, clapades, ... Altres vegades es seleccionà la conducta (cas de les missatgeres) i el curiós cas de les Brunnel (anomenats vulgarment "buxes"); aquestes, quan entren en zel, els mascles adopten postures d'enamorament sofisticadíssimes que duen perdudes a les colomes (baldaument no siguin del seu colomer) que no dubtaran en seguir al fervorós novio, que les se'n durà al colomer propi.

Els coloms formen colles que perduren tota la vida que pot arribar a esser més de 12 anys. Poden entrar en zels consecutius 4 ó 5 vegades a l'any. Cada pic posen 2 ous dins un niu construït amb tronquets entremesclats col.locats dins un forat de les roques (els coloms salvatges) als edificis urbans (a molts de llocs s'han fet cosmopolites) o dins el colomer.

Coven mascle i femella alternativament, i al cap de 18 dies neixen els colomins, físicament molt atrassats: no tenen plomes ni hi veuen. A vegades la colla pot avorrir un dels dos ous(o colomins) o tots dos i dedicar l'atenció a un altre niu seu que ja tenguin fet.

Els petits, durant els primers dies s'alimenten d'una substància (espècie de llet) que segreguen les parets interiors del gavatx del seu pares. Els menuts xuclen el líquid introduint pràcticament tot el cap dins la boca del progenitor fins que arriben al gavatx. (Es l'única espècie d'aus que saben xuclar líquids sense haver d'aixecar el cap). Estan al niu uns 34 dies, i ja al final d'aquesta etapa canvia l'alimentació que passa a esser la mateixa que la dels adults: grans de cereals o de lleguminoses exclusivament; els colomins les agafen en principi reblanits de dins els gavatx dels pares.

L'espècie salvatge pot emigrar, però el domèstic queda tota la vida al mateix lloc de neixement. Solen voler en esbarts per anar a cercar aliment o beguda, llavors tornen al colomer, si ningú ha quedat pel camí dins les urpes d'un falcó, abatut d'una perdigonada o seduida per les galanies d'el "buxe" en zel del veinat.

Pertany a la família dels colúmbids igual que altres espècies

de coloms com són el tudó (*Columba palumbus*), la tórtera (*Streptopelia turtur*), el xixell (*Columba oenas*). Tenen el bec fi i tendeix a inflar-se per damunt les obertures nasals.

La cultura occidental ha utilitzat el colom per a diversos símbols: representació de l'Esperit Sant, símbol de la fidelitat conjugal, símbol de la pau. Tal vegada s'hauria de desmitificar un poc la imatge del colom pacífic, fidel a la seva colla i semblants; en realitat és bastan agressiu i no dubte gens (sobretot el Brunel) en seduir colomes d'altres colomers.

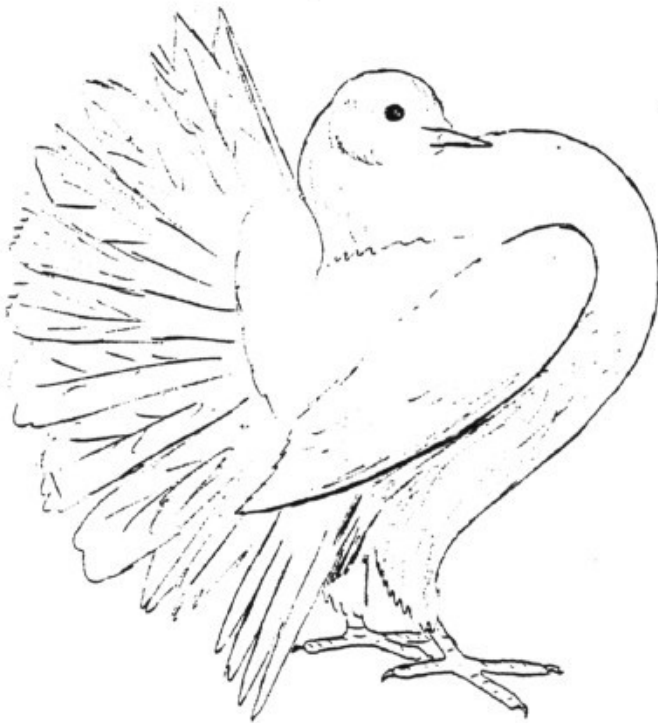
Els colombòfols (persones enteses en coloms) ho saben tot en respecte a la conducta d'aquest animal.

El colom d'escampadissa (varietat pròpia de les Balears) és aquell que quan vola es distingeix per la seva gallardia i per no anar mai amb altres, sinó sempre tot sol

" El colom vola la torre,
volta i torna voltar.
I tu, coloma traidora,
penes i me fas penar "

colom Victoria

Colom Paon

Coloma crestada

L'ARBRE I LA PRIMAVERA

Ja ha arribat la primavera
tota vestida de blau,
hi ha flors de tota manera,
ara ja cap fulla cau.

De llevant fins a ponent
ja arriba la calor,
ja no es remena el vent,
tot ja està de color.

A un arbre que esperava
sebrat la primavera,
era un arbre que xerrava,
li ha arribat a ell la primera.

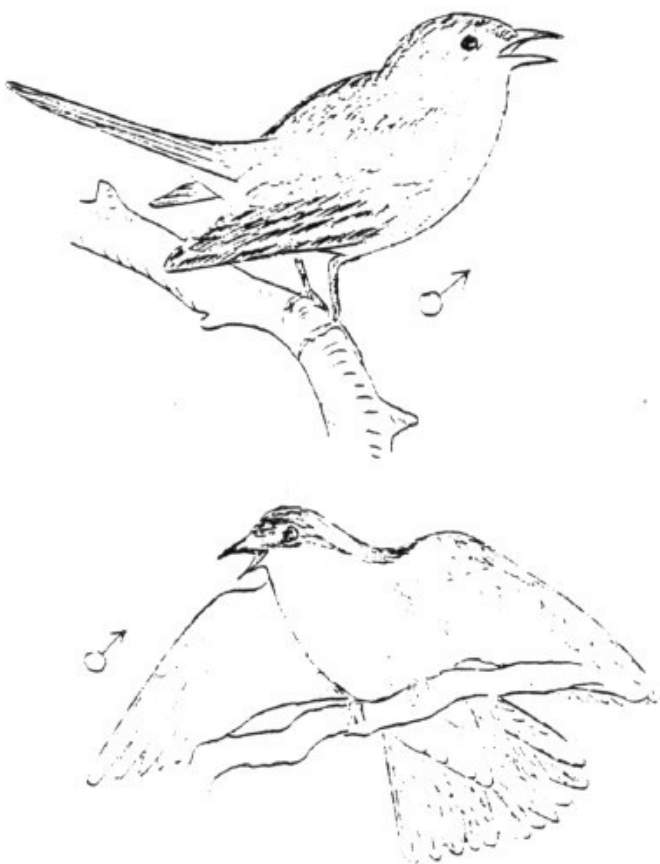
Els ocells l'enrevoltaven
l'herba mansa també,
una planta de cafè
i nosaltres que li xerravem.

Arnau Mates

EROS I THANATOS (Diari "Ultima Hora" 18-04-85)

Amor, odi, zels, orgull ferit movilitzen les tendències depressives i paranoiques que empenyen a les persones a una situació límit. Sorgeix el fet sagnant , aquesta vegada protagonitzat per persones que res tenen que veure amb el que s'entèn per delinqüent (individu que el seu "modus vivendi" és el delit). No existeix el delit passional, sinó el delit comès per individus passionals, i el fet surt quan l'autor es troba dins un vertader "fibló psicològic ". Ens trobam davant persones normals, dominades per estímuls afectius molt intens, que actuen per " cort circuit ". Qualsevol fet: una petita provocació per part de la víctima origina el fatal desenllaç. L'autor passional es caracteritza per la seva actitud de vertader "disgust", una vegada comès el fet; apenediment, plors, entrega a l'autoritat; arribant, en certes ocasions, a llevar-se la vida. Des del punt de vista criminològic no hi ha res de romàntic en aquests acabatalls sagnants. Per nosaltres, l'autor és un ser egoïste, incapacitat per soportar un rebuïment. La idea de mort apareix súbitament dins el cap de l'homicida, que té davant ell tres opcions: matar a l'estimada, suicidar-se o superar els seus sofriments. L'edat és el factor que generalment determina el camí a seguir. Esteim davant un homicidi per crisi o conflicte, on no és rar trobar autors d'edats superiors als 40 anys. En aquesta època de la vida, la criminalitat es redueix al medi familiar i íntim, i tendeix a l'homicidi. Les dues morts d'aquest trist succés s'entremesclen irremediablement. Eros i Thanatos segueixen presidint l'existència humana.

	REVISTA	POBLE	EDITA	PERIODICITAT	ANY NAIXEMENT	LLENGUA	APP (1)
49 .-	CERCLE D'ESTUDIS	ALARO		MENSUAL	1.975		NO
50 .-	CAP ENVANT	ALARO			1.980		no
51 .-	ALARO	ALARO					SI
52 .-	CIUDAD DE ALCUDIA	ALCUDIA	CLUB AMIGOS DE ALCUDIA		1.968	CASTELLA	NO
53 .-	POBLE DE DEU	ALCUDIA	PARROQUIA		1.977		NO
54 .-	SOTERRANI	MANACOR		IRREGULAR	1.982	CATALA	NO
55 .-	SANTA EUGENIA	STA EUGENIA	DIVULGACIO I CULTURA	MENSUAL	1.983	BILINGÜE	NO
56 .-	COMUNICACIO DE LLUC	ESCORCA	ASSOCIACIO ANT/ BLAUETS	MENSUAL	1.978	CATALA	NO
57 .-	VORAMAR	CALVIA	CLUB PAGUERA	MENSUAL	1era època 1.973	CATALA	NO
58 .-	VORAMAR	CALVIA	PAGUERA		1.984	CASTELLA - ALEMANY	NO
59 .-	CAN PICAFORT	STA MARGALIDA	INFORMACIO I CULTURA	QUINZENAL	1.982	BILINGÜE	SI
60 .-	REVISTA DE SINEU	SINEU	INFORMACIO	BIMENSUAL	1.981	CATALA	SI
61 .-	STA BARBARA	VILAFRANCA	PARROQUIA	IRREGULAR	1.980	CATALA	
62 .-	POLLENÇA	POLLENÇA	AJUNTAMENT	MENSUAL	1.983	CATALA	NO
63 .-	SA FONT	SON SERVERA	COL.LECTIU BINICANELLA	MENSUAL	1.985		
64 .-	BELLPUIG	ARTA	PARROQUIA	QUINZENAL	1.969	BILINGÜE	SI
65 .-	FLOR DE CARD	SANT LLORENÇ	C. C. CARD	MENSUAL	1.973	CATALA	SI
66 .-	ALPIC	ESPORLES		IRREGULAR	1.984	BILINGÜE	
67 .-	URXELLA	POLLENÇA					
68 .-	COSTITX	COSTITX					
			69 .-	ES CASTELLET - BUNYOLA		70 .-	PORTA VERMELLA- ALCÜDIA
							71.- PORTO CRISTO- PORT DE MANACOR

ESPECIE : Luscinia megarhynchos

GENERE : Luscinia

FAMILIA : Muscicàpides

ORDRE : Passeriformes

CLASSE: Aus (aus de voreres i bardisses)

EMBRANCAMENT : Cordats

REGNE: Animal

NOMS POPULARS : Català : Rossinyol

Castellà : Ruiseñor común, roncal
Filomela

<u>DIMENSIONS</u> : en cm	mascle	femella
Altura		16
Ala	8,5	8,1
Envergadura		24
Bec		1,7
Coa		6,5
Tars		2,7
Pes (en gr)		23

HABITAT :- Pot viure en els següents ecosistemes: bosc de coníferes, bosc mediterrani, bosc caducifoli, estepa, marismes, voreres de llacs i rius.

A les Balears sol viure a les torrenteres de vegetació exuberant i també en els boscs un poc humits. Sembla que a l'illa de Formentera no s'hi troba.

Es una au migratòria: després d'haver passat l'hivern a l'Àfrica tropical a la part nord de l'Equador, arriba, per primavera a les nostres illes, península Ibèrica i s'estén per tota l'Europa Central on viu fins a la tardor, moment en que reprèn el camí de tornada a l'Àfrica.

ALIMENTACIO : Es una au omnívora. La seva dieta està constituïda per llavors, baies entre els aliments vegetals; aranyes, larves i orugues entre els invertebrats.

REPRODUCCIO : Zel i construcció del niu: per la segona quinzena de Maig

Incubació : entre 14- 15 dies

Polls en el niu: uns 14 dies, però solen estar una temporada més , als voltants del niu sense encara volar

Nº d'ous : 4- 5

Dimensions de l'ou: 20,8 x 15 mm

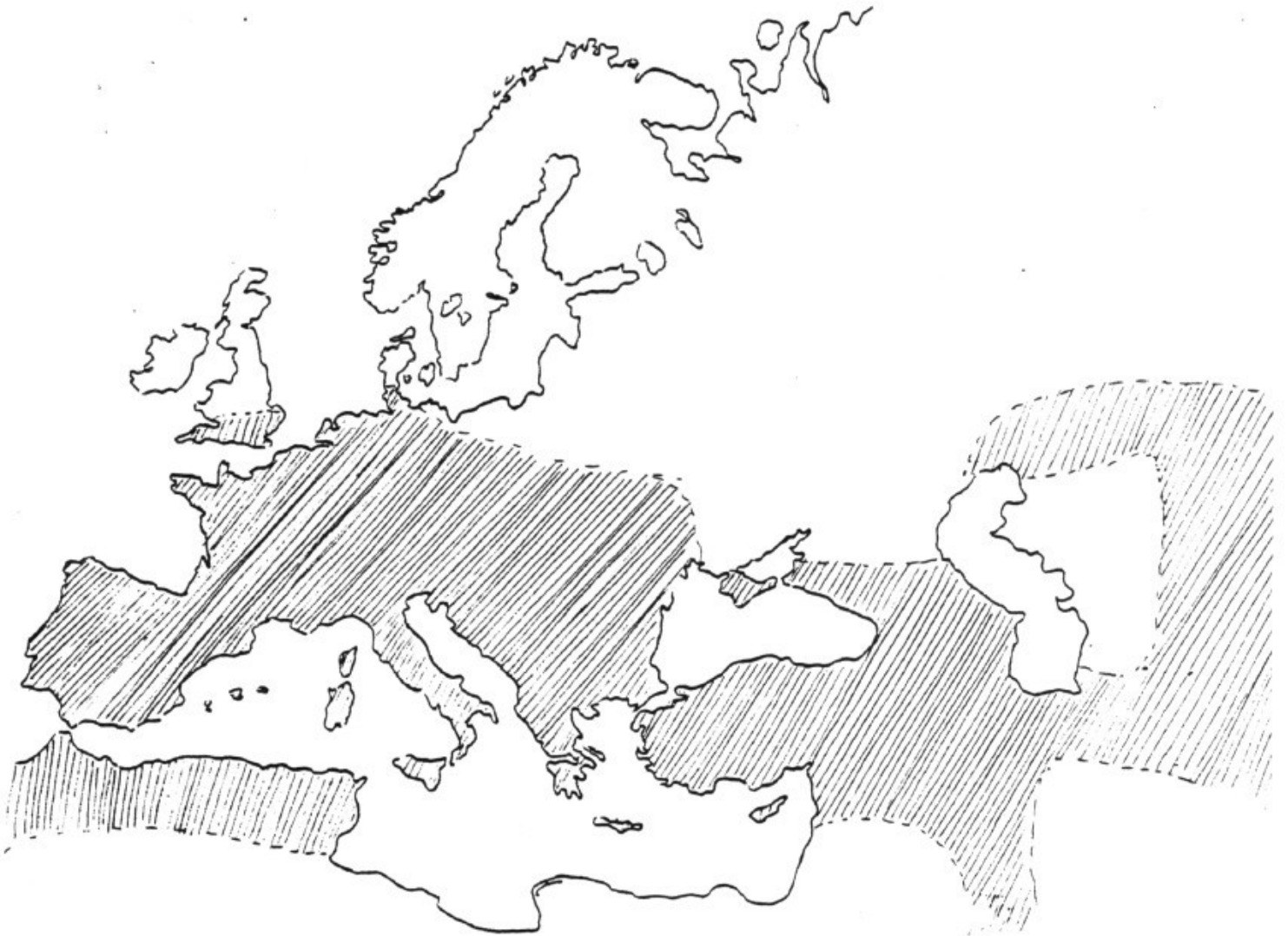
Construcció del niu: aquest es realitza únicament per la femella, que el construeix dins l'herba a poca altura sobre el nivell de la terra. Es bastant ample.

EL ROSSINYOL: EL MILLOR CANTOR DEL BOSC

El rossinyol mascle, de tornada cap a Europa, per primavera, arriba una sèrie de dies abans que el rossinyol femella. Una vegada en aquestes terres es fa propietari d'un territori i aleshores, per cridar l'atenció de les femelles que van arribant i també com a senyal territorial es posa a cantar quasi constantment, dia i nit. Les seves melodies són característiques: unes estrofes musicals, revingudes, en les quals sol repetir cada nota diverses vegades ràpidament i pujant de to.

Encara que sigui un bon cantor, els colors, marró terrós, i forma del seu cos, no són ni gens espectaculars, ni atractius.

MAPA DE DISTRIBUCIO

LA PRIMAVERA I L'ARBRE

Primavera, primavera,
vine a mi, per favor,
no puc estar sense tu.

Tan sols soc un arbre
que em mengen les cabres
perque tu no vens a mi.

Primavera, bonica per dins,
bonica per afora; vine,
sense tu no soc res.

Si no vens no em podré vestir,
em podriré aquí enmig,
no podré sentir el cantar dels ocells
si tu no vens a mi.

Toni Mates Nicolau

TINC EL COR DE PEDRA

Margalida Estelrich Blanch

He passat mitja vida escoltant el vent,
he cremat moltes hores baix el cel,
caminant pel camí que tot és llum i goig,
sens pensar en el demà, sempre rient.

M'he trobat en el pont, i el camí es divideix.
No puc anar pels dos al mateix temps.
Un camí em promet ésser tendre i lleuger,
L'altre d'ombres i pedres n'és ple.

He pres el camí dur perquè més m'ha estirat
he pensat que sempre puc tornar,
però com més endins em faig baix el sol gris
més m'estiren les ones cap endins.

Si trobau el camí que és tendre i suau
no dubteu un instant, preneu-lo ja !.
Però, si el desig es fa més fort que el pensament
sempre arribarem d'hora a qualque anhel.

Mai no vulguis que el camí et faci a tu
sinó que ets tu qui has de fer el camí

A J U N T A M E N T . -
=====

Resum del ple extraordinari de 27-04-85.

La sessió, convocada per les 12 h. començà devers 45 minuts tard.

No assistiren els regidors Gabriel Company, Gabriel Mates, Francisco Bover i Gabriel Mora. El batle Joan Barceló va arribar amb retràs, quan es començava a tractar el punt nº 4.

1) Lectura i aprovació de l'esborrall de l'acta de la sessió anterior

Fou l·legida l'acta del Ple Ordinari de 26-02-85, i fou aprovada per unanimitat.

2) Edició del llibre d'història de Sant Joan

Carles Costa exposà a la corporació un pressupost per costejar l'edició d'un llibret anomenat " Notes Històriques de Sant Joan ", que abarca el període de l'Edat Mitja, des del segle XIII (emancipació de la Parròquia de Sant Joan de la de Sineu) fins al segle XVIII.

La tirada prevista és de 500 exemplars d'unes 100 pàgines cada un i el pressupost enrevolta les 300.000 pts.

Guillem Gayà assenyalà que seria interessant que aquesta iniciativa tingués continuïtat, i publicar un altre llibre que abarcàs la història fins al segle XX. També expressà la seva opinió (Compartida per Arnau Gayà) que el llibre fos enquadernat amb tapes gruixades.

Carles Costa comunicà que enquadernar amb tapa gruixada encarriria el pressupost entre 500 i 1.000 pts per llibre (segons la qualitat i el número d'enquadernacions), cosa que suposaria el sumar de 250.000 a 500 mil pts al pressupost inicial de 300.000.

El sr. Mesquida proposà fer la tirada normal de 500 exemplars per repartir a les famílies santjoaneres, i enquadernar amb tapes gruixades uns quants exemplars per regalar a personalitats.

S'aprovà el punt amb els termes expressats pel sr. Mesquida.

3) Donar nom a la plaça nova del camp, i al vial d'accés al nou col·legi .

A la darrera permanent es va discutir el teme i acordaren exposar al ple els noms de "Plaça Constitució " per la plaça del Camp i " Avinguda Joan Mas " per vial d'accés.

La presidència informà d'una futura visita oficial del sr. Albertí per inaugurar les dues obres . També proposà cercar un carrer per dedicar al mestre Fuster.

J. Sastre manifestà el seu parer que el nom de plaça Constitució no és precisament el més indicat, perquè tanmateix la gent no li dirà

mai, sempre serà més fàcil anomenar- la com a plaça del camp, o plaça nova, ..

El sr. Mesquida i el sr Costa comunicaren que era desig del seu grup el dedicar una de les obres més significatives del poble a la Constitució, per reconèixer- li la seva aportació a la democràcia.

Després d'una consulta al respecte a un tècnic especialista en la matèria (que estava entre el públic assistent) el ple acordà el nom de " Passeig de JOan Mas " pel vial d'accés i " Plaça de la Constitució " per la plaça; el primer per unanimitat i el segon amb el vot en contra de J. Sastre que trobava que es podria cercar un altre lloc més indicat per posar- hi aquest nom, com podria esser la Plaça de Franco.

4).- Canvi de classificació de les finques de les escoles antigues

L'assessor jurídic comunicà que els edificis del carrer José Antonio i Consolació (escoles velles) figuren a l'inventari de l'Ajuntament com a " Bien de dominio i servicio público ", i ara que el Ministeri ha desafectat els edificis per la funció docent, l'Ajuntament ha de recalificar- los com a "patrimoni propi ".

S'acordà per unanimitat la recalificació

5) .- Interessar a la C.A. la financiació del projecte i execució obra centre sanitari.

Es tractava de comunicar per escrit l'ubicació del centre Sanitari, per tal de saber on s'han de fer les obres, que serà al cantó entre carrer de Consolació i carrer dels Molins a la part de l'escola.

6) .- Nou règim jurídic dels ajuntaments

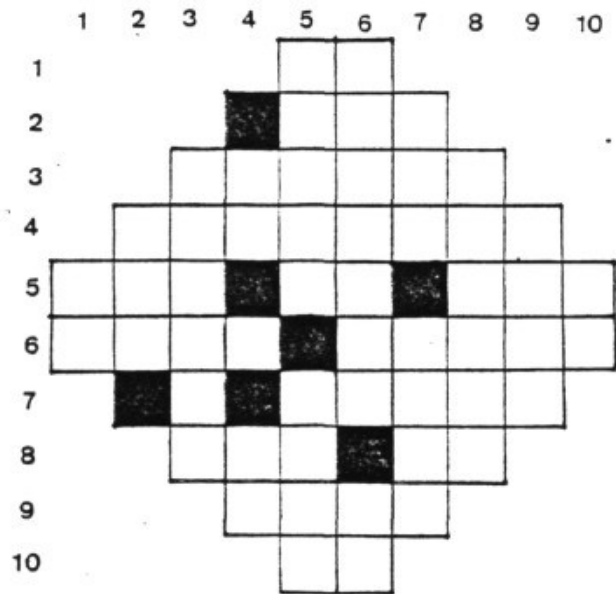
L'assessor jurídic don Rafel Bauzá va informar al ple de les principals innovacions d'aquesta llei.

- A partir d'ara els ajuntaments de menys de 5.000 habitants just existiran com a forma jurídica el batle i el Ple, les permanents han quedat disoltes. El Ple pot acordar fer, a instàncies del batle pot acordar fer una comissió de govern; les comissions informatives seran substituïdes per uns òrguens assessors on hi hauran de figurar representants de tots els partits polítics de l'ajuntament. En definitiva, els poders del ple han quedat bastan retallats, i s'han donat plens poders al batle.

S'acabà el ple devers les dues , i tothom ja tenia ganes de dinar i anar- se'n a casa seva.

P A S S A T E M P S .- ENCREUAT.-

HORIZONTALS.- 1.- Club de futbol. 2.- Animals de ploma. 3.- Esperits de les persones. 4.- Nom del pas-satemps que vos manté ocupat. 5.- Porció d'una línia corba. lacisum atoN. Deix una petita opertura als llavis i expulsa violentament l'aire. 6.- Confusió, desordre complet. Arriba a la fi. 7.- R. Organ que que empleen els peixos per nedar, també l'empleen els bussejadors per donar-se impuls. 8.- Posi ales. Deidat egípcia. 9.- Instrument que pot esdevenir mortal, el nordamericans i rusos en tenen molts d'aquests instruments, i els agrada fer-ne exhibicions. 10.- Entitat pública.

VERTICALS .- 1.- Primera i tercera lletra de l'abecedari.

2.- Allà on batiem els nostres padrins. 3.- Els vehicles marítims (vaixells, barques,) l'empleen per immobilitzar-se a llocs on no hi ha molta fondària. 4.- No computable. Essa. Nota musical de 440 Hz. 5.- Part d'un objecte geomètric on se junten dos plans adjacents. Gas que compona l'atmosfera terrestre. 6.- Part de la xemeneia per on surt el fum, i que sol estar part damunt la teulada. Militar police. 7.- Descansa posant les anques damunt qualque lloc. Serveix per fer candeles. 8.- Normalment els diumenges o dies de festa en duim una a cada peu. 9.- Instrument de vent de metall que dona les notes més baixes. 10.- Nota musical

HISTORIETES , -

Conten que va passar a l'escala de l'Ajuntament, un home (li direm l'amo'n Tomeu) just havia acabat de pagar la contribució i davallava l'escala, i un altre (l'anomenarem l'amo'n Pep) anava a pagar-la. Se topa ren a mitjan escala i l'amo'n Tomeu digué en to malhumorat:

— Va tu al món l'amo'n Pep, ara he anat a pagar sa contribució i ... es que te fan xerrar tot sol iii

— Vos estau bé si ho heu pogut arreglar tot sol — replicà l'amo'n Pep en to pessimista — . Jo, que es doblers no m'han bastat i he hagut d'anar a xerrar amb un altre.

(Encara que els noms no siguin reals, els fets són contats com a certs)

Il Rocolista